

STRATEGISCHE ADVIESRAAD

INTERNATIONAAL
VLAANDEREN

Flemish Foreign Affairs Council

**GROENBOEK IMPLEMENTATIE ZESDE
STAATSHERVORMING**

**Advies 2013/30
23 december 2013**

INHOUD

Inhoud	1
1. Inleiding	2
2. Algemene beginselen	2
3. Aandachtspunten per hoofdstuk.....	3
3.1. Deel 1 Sociaal-economisch beleid	4
3.1.1. Integraal handelsvestigingsbeleid	4
3.1.2. Landbouwbeleid	4
3.1.3. Energiebeleid.....	4
3.1.4. Verkeer en vervoer	4
3.1.5. Toerisme	4
3.1.6. Interuniversitaire en technologische attractiepolen.....	5
3.1.7. Afval en klimaat	5
3.2. Deel 2 Gezondheidszorg, ouderenzorg en hulp aan personen	5
3.3. Deel 3 Gezinsbeleid	6
3.4. Deel 4 Arbeidsmarktbeleid.....	6
3.5. Deel 5 Woonbeleid	6
3.6. Deel 6 Justitieel beleid.....	6
3.7. Deel 7 Operationele elementen	7
3.7.1. Bijzondere financieringswet en fiscale autonomie	7
3.7.2. Europees Integratiefonds	7
3.7.3. Rampenfonds	8
3.7.4. Nationaal Instituut voor Statistiek	8
3.7.5. Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding	8
3.7.6. Instituut voor de Nationale Rekeningen	8
3.7.7. Nationale Delcrederedienst	9
3.7.8. Finexpo	9
3.7.9. Belgische Maatschappij voor Internationale Investering	9
3.7.10. Agentschap Buitenlandse Handel.....	10
4. Conclusie	11

1. INLEIDING

Op vrijdag 20 september 2013 nam de Vlaamse Regering akte van het door de administratieve taskforce opgemaakte Groenboek implementatie zesde staatshervorming (hierna: “het Groenboek”). De minister-president van de Vlaamse Regering vroeg de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: “de Raad”) hieraan een bespreking te wijden. De Raad besprak het Groenboek op zijn plenaire vergaderingen van 16 oktober 2013 en 16 december 2013.

Onderhavig advies vangt aan met enkele algemene beginselen en formuleert vervolgens een aantal aandachtspunten die relevant zijn vanuit het oogpunt van deze beginselen of specifiek van belang zijn voor het beleidsdomein internationaal Vlaanderen.

2. ALGEMENE BEGINSELEN

- De Raad vindt het positief dat hij om advies wordt gevraagd over het Groenboek implementatie zesde staatshervorming. Het Groenboek heeft de verdienste dat in een **vroeger stadium** wordt nagedacht over de verschillende opties die Vlaanderen zou kunnen nemen met betrekking tot de invulling van de bijkomende bevoegdheden. Het Groenboek stelt dat de keuzes gemaakt zullen worden bij de aanvang van de volgende legislatuur. De Raad benadrukt dat pas nadat er duidelijkheid bestaat over de uiteindelijke keuzes, er concreet werk kan worden gemaakt van de herorganisatie van de Vlaamse administratie én van een eventuele hertekening van het strategische adviesradenlandschap. Er dient volgens de Raad een **congruentie** te zijn tussen de beleidsdomeinen en het strategisch advieslandschap.
- De andere kant van de medaille van een uitgebreid groenboek met verschillende opties is dat het door zijn grote omvang minder **transparant** wordt. Meer dan 600 pagina's met bijlagen blijken nodig om een overzicht van de overdrachten te geven. Bovendien zijn er nog heel wat samenwerkingsakkoorden vereist om uitvoering te geven aan de nieuwe bevoegdheidsverdeling. Dit maakt het moeilijk te voorspellen wat de precieze situatie in de toekomst zal zijn.
- Met de overdracht van heel wat sectorale bevoegdheden moet de Vlaamse overheid volgens het beginsel *in foro interno, in foro externo* ook de **internationale component** van die nieuwe bevoegdheden behartigen. Dit betekent dat het Europees en internationaal beleid de nieuwe bevoegdheden zal beïnvloeden, dat dit beleid dient opgevolgd te worden en dat de rol van Vlaanderen als internationale actor zal toenemen door middel van (gemengde) verdragen en de nood aan een (sterkere) opvolging van (bijkomende) internationale organisaties. Hierbij herinnert de Raad ook aan het beginsel in het Belgische systeem dat stelt dat er geen hiërarchie is maar een nevenschikking tussen het federale en het gefedereerde niveau, zodat de deelstaten ook volwaardig hun taak moeten kunnen opnemen op het internationaal vlak.¹ De Raad pleit, zoals in voorgaande adviezen, voor een doorgedreven internationalisering van de Vlaamse overheid in alle geledingen en voor een versterking van de opvolging en beïnvloeding van relevante internationale organisaties, zoals de EU, OESO, enz.² Dit moet onder meer tot uiting komen in een versterkte uitbouw van expertise en personeel dat zich met de Europese en internationale aspecten van het

¹ Om de coherentie van het Belgische buitenlands beleid te bewaren, zijn er echter wel institutionele mechanismen voorzien.

² SARiV, *Een nieuwe Vlaamse diplomatie in een veranderende wereld: Naar een efficiënt buitenlands netwerk*, Advies 2013/16, 9 juli 2013, 39 en 68.

beleid bezig houdt in de verschillende departementen. De Raad herhaalt hierbij zijn oproep tot het spoedig afronden van de intern-Belgische onderhandelingen over diverse samenwerkingsakkoorden (o.m. over de vertegenwoordiging in de EU).³ In hoofdstuk 3 van dit advies gaat de Raad dieper in op de gevolgen van de zesde staatshervorming voor enkele specifieke samenwerkingsakkoorden (zie *infra*, 3.1.2 en 3.1.5). Met betrekking tot de vertegenwoordiging in de EU Raad van Ministers is de opdeling in categorieën na de tenuitvoerlegging van de zesde staatshervorming niet meer correct. De regionale vertegenwoordigers (zowel politiek als ambtelijk) zullen een grotere rol moeten spelen en meer moeten deelnemen aan Europees overleg.

- Het Groenboek maakt duidelijk dat **samenwerking en coördinatie** voor de tenuitvoerlegging van de zesde staatshervorming en voor de uitoefening van de nieuwe bevoegdheden essentieel is. Dit geldt zowel binnen de Vlaamse overheid als tussen de Vlaamse overheid en het federale niveau resp. de andere gemeenschappen en gewesten. Hierbij kan tevens de vraag gesteld worden of de Vlaamse overheid zelf alle nieuwe bevoegdheden zal/moet opnemen of die eventueel doorgeeft aan de lokale besturen. De Raad acht het zijn taak om deze samenwerking en coördinatie in de toekomst verder op te volgen.
- Het Groenboek heeft ook belangrijke **budgettaire** implicaties. Voor een analyse en aanbevelingen hierover verwijst de Raad naar de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (hierna: "SERV").
- De Raad steunt de oproep in de nota van de administratieve taskforce zesde staatshervorming om werk te maken van een transparante overdrachtsprocedure van **personeel**.⁴ Enkel zo kan expertise worden overgedragen en een efficiënte dienstverlening worden gegarandeerd. De Raad verwijst naar het voorstel in zijn Memorandum voor de verkiezingen in 2014 om tevens in de overdracht van personeel van de federale overheid naar de deelstaten te voorzien, om de opvolging van het internationaal luik van de bevoegdheden die worden overgedragen te behartigen.⁵

3. AANDACHTSPUNTEN PER HOOFDSTUK

De Raad bespreekt hieronder een aantal relevante aandachtspunten vanuit internationaal perspectief bij de verschillende delen en hoofdstukken van het Groenboek. Hij gaat hierbij dieper in op hoofdstukken die raken aan de beleidsvelden die tot zijn bevoegdheden horen, *in casu* voornamelijk toerisme en internationaal ondernemen.

³ SARIv, o.c., 68-69.

⁴ DEPARTEMENT DIENSTEN VOOR HET ALGEMEEN REGERINGSBELEID, *Nota betreft groenboek zesde staatshervorming*, 2013, 6.

⁵ SARIv, *Memorandum 2014-2019: Een sterker Vlaanderen in een snel veranderende wereld*, 22 november 2013, 5-6. "Volgens het beginsel in foro interno, in foro externo impliceert deze overdracht immers ook nieuwe internationale verplichtingen en engagementen voor Vlaanderen. Streef ook naar een transfer van mensen en middelen van de FOD Buitenlandse Zaken naar de deelstaten om dit op te vangen, gelet op de verschuiving van verantwoordelijkheden van het federale naar het deelstaatniveau, zodat dit niet noodzakelijk leidt tot een toename van het gehele overheidsapparaat."

3.1. Deel 1 Sociaal-economisch beleid

3.1.1. Integraal handelsvestigingsbeleid

De Raad vraagt hierbij aandacht voor de vestiging van internationale ondernemingen. Het vestigingsbeleid draagt bij tot de aantrekkingskracht van Vlaanderen voor internationale investeringen.

3.1.2. Landbouwbeleid

De verdergaande regionalisering van het landbouwbeleid vergroot de noodzaak tot aanpassing van de categorieën van de toerbeurtregeling voor de vertegenwoordiging in de EU Raad van Ministers. Landbouw heeft momenteel een aparte categorie VI waarvoor België steeds wordt vertegenwoordigd door een federale minister bijgestaan door de Waalse en Vlaamse minister. Er is derhalve geen toerbeurt. Met de nieuwe overdrachten kan worden nagegaan of een toerbeurt tussen de gewestministers niet meer aangewezen is.

3.1.3. Energiebeleid

De Raad wijst op het belang van een Vlaams energiebeleid dat rekening houdt met internationale ontwikkelingen (bv. 'smart grids') en met aandacht voor de prijszetting als element van de internationale competitiviteit van Vlaanderen als vestigingsplaats voor ondernemingen. Hij vraagt ook aandacht voor de wijze waarop het Vlaams Energiebedrijf hierbij een rol zal spelen.

3.1.4. Verkeer en vervoer

Wat betreft verkeer en vervoer vraagt de Raad aandacht voor de internationale taken die volgen uit de toepassing van het beginsel *in foro interno, in foro externo* op de nieuwe bevoegdheidsoverdrachten. Dit betekent enerzijds dat er intern-Belgische samenwerking en afspraken nodig zijn. Anderzijds moet Vlaanderen meer aandacht hebben voor het Europees kader en de internationale verdragen inzake verkeer en vervoer (zie o.m. het Advies ADN-Verdrag⁶). Vlaanderen moet tevens intergouvernementele afspraken maken over de vertegenwoordiging in en opvolging van de internationale riviercommissies (bv. Centrale Commissie voor de Rijnvaart). De afspraken die werden gemaakt over de vertegenwoordiging in de Donaucommissie, waarin Vlaanderen België vertegenwoordigt, kunnen daartoe tot voorbeeld dienen.

3.1.5. Toerisme

De toerismebevoegdheid gaat van gemeenschapsmaterie naar gewestmaterie (economische bevoegdheid) wat betekent dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest eveneens bevoegd wordt voor toerisme en een volwaardig toerismebeleid kan ontwikkelen. De gemeenschappen blijven wel bevoegd om Brussel toeristisch te promoten en toeristische infrastructuur in Brussel te subsidiëren. Dit zorgt ervoor dat in Brussel heel wat actoren op het terrein actief zullen zijn. Om die reden dringt de Raad erop aan dat effectief (het Groenboek vermeldt dat het als niet verplicht is ingeschreven in artikel 92bis BWHI) en tijdig een samenwerkingsakkoord wordt gesloten tussen de gemeenschappen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de promotie van Brussel en voor afspraken inzake de subsidiëring van toeristische infrastructuur. Er is nood aan meer coherentie en congruentie in het gevoerde beleid en in het beeld dat de verschillende entiteiten in het buitenland van Brussel uitdragen. Het Groenboek verbindt geen nieuwe beleidsopties aan de bevoegdheidsoverdracht van de gemeenschappen naar de gewesten. Het presenteert enkel de nuloptie waarbij het toerismebeleid van de gemeenschappen door de gewesten wordt overgenomen en voortgezet.

⁶ SARiV en MINARAAD, *Europees verdrag inzake het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren*, SARiV Advies 2013/24, 17 september 2013, 6p.

Gezien de overgang van gemeenschapsbevoegdheid naar gewestbevoegdheid moet de toerbeurtregeling voor de vertegenwoordiging in de EU Raad van Ministers worden aangepast. Toerisme is opgedeeld in categorie IV voor exclusieve regionale bevoegdheden, maar hier dient nu tevens een rol voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te worden ingeschreven. Aangezien de Duitstalige Gemeenschap ook bevoegd blijft inzake toerisme, komen verschillende entiteiten in aanmerking om de Europese stoel te bezetten. Het is voor de Raad niet duidelijk of ook de gemeenschappen hierin nog een rol zullen opnemen. Dit zou wel betekenen dat Vlaanderen ondanks zijn groter aandeel in de aankomsten en overnachtingen minder als woordvoerder kan optreden. De Raad stelt daarom voor om bij de onderhandelingen over het samenwerkingsakkoord over de vertegenwoordiging in de Europese ministerraden, ook het aandeel van Vlaanderen inzake toerisme in rekening te brengen, zodat Vlaanderen meer dan één maal op vier of vijf semesters in aanmerking komt om de Belgische zetel te bezetten.

Ook de erkenning van toeristische centra wijzigt. Hiervoor is het bindend advies van het betrokken gewest of de betrokken gewesten nodig. Het Groenboek geeft hierbij aan dat het nog onduidelijk is of Vlaanderen eigen criteria kan ontwikkelen. Dit wordt echter onwaarschijnlijk geacht, aangezien de normatieve bevoegdheid federaal blijft.

3.1.6. Interuniversitaire en technologische attractiepolen

Zoals de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (hierna: "VRWI")⁷ en gezien het belang dat hij hecht aan internationale samenwerking, is de Raad voorstander van optie 2 "financiering op supranationaal niveau".

3.1.7. Afval en klimaat

Wat betreft het klimaatbeleid dringt de Raad aan op het tijdig inschatten en budgetteren van de financiële engagements die voortvloeien uit de instemming met internationale verdragen.⁸ Vlaanderen dient zich tevens mee in te zetten voor een ambitieus internationaal klimaatbeleid.

Er moet bovendien voldoende aandacht gaan naar de omzetting en naleving van Europese regelgeving rond afval en klimaat om Europese boetes te vermijden. Vlaanderen moet goede afspraken maken met de andere intern-Belgische entiteiten voor het geval het toch tot boetes komt.

De Raad heeft ten slotte een bedenking bij afdeling 2 inzake klimaatresponsabilisering. Hij merkt op dat op dit moment excessief gebruik wordt gemaakt van flexibele mechanismen veeleer dan de op lange termijn verstandiger keuze te maken om optimaal te investeren in uitstootbeperking. Voor een verdere analyse van dit hoofdstuk verwijst de Raad naar het advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (hierna: "Minaraad").⁹

3.2. Deel 2 Gezondheidszorg, ouderenzorg en hulp aan personen

Het Groenboek geeft aan dat Vlaanderen door de zesde staatshervorming belangrijke nieuwe hefbomen in handen krijgt om eigen accenten te leggen op het vlak van gezondheidszorg, ouderenzorg en zorg voor personen met een beperking. Volgens het beginsel *in foro interno, in foro externo* brengen deze nieuwe bevoegdheden ook internationale verantwoordelijkheden met zich mee. Vlaanderen moet de internationale afspraken (bv. in verdragen) opnemen en internationale fora (mee) opvolgen die deze thema's behandelen. De Raad herhaalt hierbij zijn oproep tot een

⁷ VRWI, *Groenboek staatshervorming, Advies 191*, 28 november 2013, 7.

⁸ Zie ook SARIV, *Memorandum 2014-2019: Een sterker Vlaanderen in een snel veranderende wereld*, 26 november 2013, 9.

⁹ MINARAAD, *Groenboek implementatie zesde staatshervorming, Advies 2013/62*, 31.

versterking van de Vlaamse Vertegenwoordiger bij de multilaterale organisaties in Genève.¹⁰ Daartoe hoort namelijk onder meer de Wereldgezondheidsorganisatie. De Raad is voorstander van een permanente aanwezigheid in plaats van een ambulante invulling van deze post.

3.3. Deel 3 Gezinsbeleid

Voor dit deel dienen dezelfde overwegingen gemaakt te worden als bij deel 2 ten gevolge van het beginsel *in foro interno, in foro externo* als bij deel 2.

3.4. Deel 4 Arbeidsmarktbeleid

Wat betreft hoofdstuk 3 Arbeidsmigratie pleit de Raad voor afstemming tussen de verschillende Belgische entiteiten rond de arbeidskaarten en studentenmigratie, met onder meer aandacht voor de internationale onderzoeks- en onderwijsmobiliteit, de problematiek van knelpuntberoepen, de erkenning van diploma's van hoog opgeleide migranten en de rechten en plichten van arbeidsmigranten.

Ook voor dit deel dienen dezelfde overwegingen gemaakt te worden als bij deel 2 ten gevolge van het beginsel *in foro interno, in foro externo*. Er zijn vooral bijkomende investeringen in en afspraken over de opvolging van de Internationale Arbeidsorganisatie (hierna: "IAO") en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (hierna: "OESO") nodig. Ook het Europees kader (o.m. EU 2020, initiatieven voor jongerenwerkloosheid en de landenspecifieke aanbevelingen in het kader van het EU-semester) vraagt eveneens bijkomende aandacht om invulling te geven aan het Europees luik van de nieuwe deelstaatbevoegdheden inzake arbeidsmarktbeleid.

3.5. Deel 5 Woonbeleid

Het voorstel van bijzondere wet maakt de gewesten bevoegd om specifieke regels voor huurcontracten vast te leggen die kunnen afwijken van het federaal vastgestelde gemeen recht. De notie "voor bewoning bestemde goederen" verwijst volgens het Groenboek niet alleen naar de huurovereenkomsten met betrekking tot de hoofdverblijfplaats van de huurder, maar eveneens naar bijvoorbeeld de huur van studentenwoningen en –kamers en de huur van tweede woningen en vakantiewoningen. Deze brede definiëring biedt kansen voor een coherent en homogeen beleid, op voorwaarde dat er een goede interdepartementale samenwerking en coördinatie is. Woonbeleid raakt aan diverse beleidsdomeinen. Voor de vakantiewoningen en de occasionele verblijfplaatsen zijn er bijvoorbeeld verbanden met het beleidsdomein toerisme.¹¹ De Raad wijst op het logiesdecreet, dat specifieke bepalingen bevat voor de categorie vakantiewoningen.¹² Hij vraagt om bij het uittekenen van de Vlaamse private huurreglementering de betrokken toeristische stakeholders te consulteren en af te stemmen met bestaande regelgeving uit het beleidsveld toerisme.

3.6. Deel 6 Justitieel beleid

De Raad vraagt ook hier de toepassing van het beginsel *in foro interno, in foro externo*. Hij meent dat de toerbeurtregeling voor de vertegenwoordiging in de EU Raad van Ministers aan herziening toe is. Justitie is momenteel opgedeeld als exclusieve federale bevoegdheid in categorie I.

¹⁰ SARIV, *Een nieuwe Vlaamse diplomatie in een veranderende wereld: Naar een efficiënt buitenlands netwerk*, Advies 2013/16, 9 juli 2013, 50.

¹¹ Zie ook: B. HUBEAU en D. VERMEIR, *Regionalisering van de federale huurwetgeving*, Steunpunt Wonen, Leuven.

¹² Decreet betreffende het toeristische logies (zoals gewijzigd), B.S. 26 augustus 2008.

Wat betreft hoofdstuk 4 Eerstelijns juridische bijstand wijst de Raad op de verplichtingen die voortvloeien uit het internationaal recht. Zo hebben verschillende mensenrechtenverdragen protocollen die een individueel klachtrecht invoeren of bepaalde communicatieverplichtingen opleggen.¹³ Deze elementen moeten worden meegenomen in de uittekening van de vormgeving van de juridische bijstand.

3.7. Deel 7 Operationele elementen

3.7.1. Bijzondere financieringswet en fiscale autonomie

Deel 7 vangt aan met een bespreking van de belangrijkste wijzigingen en aandachtspunten voor Vlaanderen in de Bijzondere Financieringswet. De Raad herhaalt hierbij de opmerking van zijn Advies 2013/26 dat thans de wetgeving ontbreekt die het Europese correctiemechanisme verankert in nationale bindende regelgeving. De Hoge Raad van Financiën stelde reeds enkele scenario's voor met het oog op de verdeling van de inspanningen om de doelstelling dat België een structureel begrotingsevenwicht behaalt in 2015 te realiseren. De federale regering bereikte op 9 juli 2013 een akkoord over de aanpassing van de Bijzondere Financieringswet in het kader van de zesde staatshervorming. Hiermee is echter het einde van de procedure nog niet in zicht. De verdeling van de inspanningen is nog niet volledig uitgeklaard, ook niet wat betreft de lokale en provinciale overheden.¹⁴ De Regering Di Rupo bereikte begin november 2013 een akkoord over een samenwerkingsakkoord dat de Hoge Raad van Financiën in dezen laat optreden als scheidsrechter. Dit wordt voor het einde van 2013 voorgelegd aan de deelstaten. Voor de Vlaamse Regering gebeurde dit op 13 december 2013.¹⁵

Wat betreft fiscale autonomie wijst de Raad erop dat Vlaanderen daarvoor ook de internationale verplichtingen moet nakomen. Dit betekent meewerken aan de tenuitvoerlegging van verdragen inzake de uitwisseling van inlichtingen en administratieve samenwerking inzake belastingen. Door de grotere fiscale autonomie moet Vlaanderen dergelijke verplichtingen in toenemende mate zelf invullen.

3.7.2. Europees Integratiefonds

Het Groenboek geeft hiervoor een rol aan het ESF-Agentschap Vlaanderen. De Raad wijst erop dat de *Conceptnota aan de Vlaamse Regering betreffende de beperking van het aantal entiteiten bij de Vlaamse administratie* van 20 september 2013 dit ESF-Agentschap integreert in het departement of de VDAB. Indien daartoe beslist wordt, moet ook het Groenboek in die zin worden aangepast. De Raad vraagt tevens naar het verband met het nieuw opgerichte Agentschap Integratie en Inburgering.¹⁶ Hij wijst op het belang van de opvolging van dit fonds door Vlaanderen. In het verleden gebeurde dit door de federale overheid (Dienst Vreemdelingenzaken). Ook op dit vlak moet de vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de EU worden versterkt.

¹³ Zie onder meer SARIV, SARC en Jeugdraad, *Advies over het Protocol bij het Verdrag inzake de Rechten van het Kind inzake een mededelingsprocedure*, SARIV Advies 2012/20, 6 september 2012, 10p.

¹⁴ SARIV en VLABEST, *Initiatiefadvies Europeanisering in een meerlagige bestuurscontext*, Advies 2013/26, 25 september 2013, 5.

¹⁵ VLAAMSE REGERING, *Principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies betreffende de uitvoering van artikel 3, §1 van het verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie*, VR/2013/1312/DOC.1469, Brussel, 13 december 2013.

¹⁶ VLAAMSE REGERING, *Nota aan de Vlaamse Regering betreft oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap integratie en inburgering in de vorm van een private stichting*, VR/2013/2211/Doc.1252/1BIS, 22 november 2013.

3.7.3. Rampenfonds

Het Rampenfonds wordt (net als het Landbouwrampenfonds) een gewestelijke bevoegdheid. Het Groenboek geeft aan dat er na de overheveling heel wat Vlaamse potentiële betrokkenen zijn. De Raad wijst andermaal op het beginsel *in foro interno, in foro externo*. Het Rampenfonds houdt namelijk verband met het Europees Solidariteitsfonds in het kader van het Europese cohesiebeleid en zal derhalve ook daarbinnen moeten worden opgevolgd. Het Europees Solidariteitsfonds wordt bovendien momenteel herzien. Het is belangrijk om daarmee rekening te houden in het uittekenen van het toekomstig Vlaams regelgevend kader.

3.7.4. Nationaal Instituut voor Statistiek

De Raad onderstreept het belang van regionale statistieken voor de cijfermatige onderbouw van nieuw beleid. Bovendien staan internationale organisaties zoals de OESO hiervoor open. De Raad vraagt dat Vlaanderen maximaal ijvert voor het verzamelen van statistieken op regionale basis.

3.7.5. Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding

Het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (hierna: "CGKR") wordt geïnterfederaliseerd. De Raad riep in zijn Advies 2011/22 op tot de oprichting van een nationale mensenrechteninstelling om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Verenigde Naties (hierna: "VN") en de Raad van Europa.¹⁷ Het Groenboek geeft aan dat over het interfederaal centrum een samenwerkingsakkoord werd gesloten, maar dat andere onderhandelingen, onder meer over de oprichting van een nationale mensenrechteninstelling, nog lopen op politiek niveau. Daarna moet ook de verhouding tussen het Interfederaal Centrum en de nieuw op te richten mensenrechteninstelling nog worden uitgeklaard. De Raad vraagt dringend verder werk te maken van deze onderhandelingen. Ook een geïnterfederaliseerd CGKR voldoet immers niet volledig aan de Beginselen van Parijs waaraan een nationale mensenrechteninstelling moet voldoen. Het CGKR is een geaccrediteerde instelling, maar kreeg een B-status van de VN. De VN onderkent hiermee de kritiek van sommigen op het beperkte mandaat van het CGKR en de aanwezigheid van politici in zijn raad van bestuur.¹⁸

3.7.6. Instituut voor de Nationale Rekeningen

Het Groenboek analyseert tevens de perspectieven van de integratie van de deelstaten in het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR). Er werden helaas nog geen stappen ondernomen om het samenwerkingsakkoord in die zin aan te passen. Nochtans wordt deze integratie gezien als middel om de betrouwbaarheid en de volledigheid van de statistieken te verfijnen en verbeteren en interpretaties gemeenschappelijk uit te klaren. Dit moet uiteindelijk toelaten om beter te voldoen aan de eisen die de EU in het six- en twopack¹⁹ heeft gesteld. De Raad en VLABEST roepen in hun Advies 2013/26 op tot duidelijke maatregelen om te komen tot eenduidige cijfers die bruikbaar en aanvaardbaar zijn voor alle bestuursniveaus, omdat het INR en de Nationale Bank tot dusver altijd gegevens publiceren over de lokale overheden als geheel, d.w.z. over de diverse types besturen (gemeenten, OCMW's, provincies, politiezones, enz.) en over de gewesten heen. Het Groenboek verwijst in dit kader naar mogelijke overlap met bestaande initiatieven tot samenwerking, o.m. rond regionale reeksen. De Raad is er voorstander van om, zoals het Groenboek suggereert, deze bestaande initiatieven tot samenwerking te vatten in het nieuwe samenwerkingsakkoord.

¹⁷ SARIv, *Reflectie over mensenrechten en het Vlaams internationaal beleid, Advies 2011/22*, 14 november 2011, 8; Recent riep het Comité inzake Anti-Foltering hier opnieuw toe op n.a.v. de Belgische rapportering. VLAAMSE REGERING, *Rapport met aanbevelingen van het CAT-Comité 2013, VR/2013/0612/MED.0654/2*, Brussel, 6 december 2013, 2.

¹⁸ SARIv, *Advies 2011/22, o.c.*, 8-9.

¹⁹ Voor een toelichting bij deze begrippen, zie SARIv en SERV, *Advies over het EU-Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur in de Economische en Monetaire Unie, Advies 2012/14*, 4 juli 2012, 3-4.

3.7.7. Nationale Delcrederedienst

De rol van de deelstaten in de Nationale Delcrederedienst zal worden vergroot. Het is voor de Raad onduidelijk wat er precies verandert. De Raad deelt de mening van de SERV (geciteerd in het Groenboek) dat de gewestelijke vertegenwoordiging moet overeenstemmen met de sociaaleconomische realiteit van de gewesten en dan in het bijzonder het exportaandeel. De Raad benadrukt tevens dat heel wat uitgaven als officiële ontwikkelingshulp worden aangerekend. Het blijft daarom belangrijk om bij de samenstelling van de Raad van Bestuur vertegenwoordigers van de ministers van Ontwikkelingssamenwerking te behouden. Zij kunnen waken over de coherentie met de ontwikkelingsdoelen.

Het Groenboek haalt tevens terecht aan dat de activiteiten van de Delcrederedienst een aanvulling vormen op het instrumentarium van FIT. De Raad pleit daarom voor een wederkerige informatiedoorstroming tussen FIT en de Nationale Delcrederedienst (met respect voor de vertrouwelijkheid van bepaalde dossiers).

3.7.8. Finexpo

De rol van de gewesten in Finexpo wordt vergroot. Finexpo is een interministerieel adviescomité dat wordt beheerd door de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken. De tussenkomst van Finexpo is gericht op ondernemingen die uitrustingsgoederen en aanverwante diensten exporteren. De mogelijkheid wordt gecreëerd om een gewestelijk vertegenwoordiger te benoemen tot voorzitter en het comité zal voor de meerderheid uit deelstaatvertegenwoordigers bestaan. Het Groenboek geeft terecht aan dat de dossiers die worden behandeld tijdens vergaderingen van Finexpo betrekking hebben op een aantal operationele instrumenten ter bevordering van het internationaal ondernemen van o.m. Vlaamse bedrijven. Het vormt in die zin een aanvulling op de instrumenten van Flanders Investment and Trade (FIT). De Raad vindt het daarom een goede zaak dat de betrokkenheid van de deelstaten wordt verruimd.

Net zoals bij de Delcrederedienst worden heel wat uitgaven als officiële ontwikkelingshulp aangerekend. Het blijft daarom belangrijk om bij de samenstelling van het comité vertegenwoordigers van de ministers van Ontwikkelingssamenwerking te behouden. Zij kunnen waken over de coherentie met de ontwikkelingsdoelen.

3.7.9. Belgische Maatschappij voor Internationale Investering

De deelstaten hebben momenteel geen vertegenwoordiging in de Belgische Maatschappij voor Internationale Investering (BMI). Hun rol wordt nu vergroot. Het Groenboek haalt redenen aan om zowel een vertegenwoordiger van de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) en FIT af te vaardigen naar de Raad van Bestuur. De Raad steunt deze argumentatie, onder meer omwille van de verwevenheid van hun opdrachten. FIT kan bijdragen tot een betere bekendmaking van de mogelijkheden, in het bijzonder voor activiteiten in geografische gebieden waarin Vlaamse ondernemingen alsnog nog minder actief zijn.

Het Groenboek eindigt dit onderdeel met een aandachtspunt over de Belgische Maatschappij voor Investerings in Ontwikkelingslanden (BIO), nl. dat Vlaanderen ook inzage/inspraak dient te krijgen in de dossiers daarvan. BMI en BIO hebben echter een andere finaliteit: BIO wil de lokale privésector ondersteunen en niet zozeer de Belgische investeringen ter plaatse. De beleidsnota van federaal minister van Ontwikkelingssamenwerking Labille leest: *“Eind 2013 werd een nieuwe raad van bestuur benoemd en de statuten werden gewijzigd. De Staat is nu de enige aandeelhouder van BIO, dat zelf een specifiek instrument van de Staat is geworden gewijd aan de steun aan zeer kleine, kleine en*

*middelgrote ondernemingen van de ontwikkelingslanden*²⁰. De Raad werpt daarom de vraag op of het nog opportuun is dit aandachtspunt in het Groenboek te behouden.

3.7.10. Agentschap Buitenlandse Handel

Het Groenboek haalt aan dat het Interinstitutioneel Akkoord geen indicatie geeft hoe de rol van de deelstaten precies zal vergroot worden in het Agentschap voor Buitenlandse Handel. Het ziet zelf die mogelijkheid in het aanduiden van een gewestelijke vertegenwoordiger als voorzitter en ondervoorzitter. De Raad is hier voorstander van, maar vindt dit onvoldoende. Hij pleit tevens voor een versterkte deelname van deelstaatvertegenwoordigers aan de Raad van Bestuur, eventueel via een versterkte deelname van de private sector.

Het Agentschap Buitenlandse Handel heeft twee grote pijlers: (i) het organiseren van vier missies per jaar en (ii) het ontwikkelen en verspreiden van informatie over buitenlandse markten. De Raad pleit voor een rationalisatie van het Agentschap met het oog op efficiëntiewinsten, gezien de hoge kostprijs in relatie tot het beperkte aantal zendingen per jaar en de overlap van de tweede pijler van de missie met de activiteiten van FIT.

Het Groenboek haalt terecht aan dat de voorbereiding en opvolging van de dossiers in de raden van bestuur van de Delcrederedienst, Finexpo, BMI en ABH moet gebeuren vanuit een **globale beleidsbenadering** inzake de Vlaamse economische diplomatie. De interactie tussen de diverse betrokken overheidsdiensten moet worden bevorderd en de versnippering van het beleid moet worden tegengegaan. Daarom is het volgens de Raad tevens belangrijk voldoende menskracht te investeren in de opvolging van deze organen.

²⁰ Algemene Beleidsnota van de minister van Overheidsbedrijven en Ontwikkelingssamenwerking, belast met Grote Steden, *Parl. St. Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers 2013-2014, Doc 53 3096/30, 26.*

4. CONCLUSIE

De Raad formuleert in dit advies enkele algemene bedenkingen bij het Groenboek in verband met de organisatie van de Vlaamse overheid, de transparantie, de nood aan samenwerking en coördinatie, het budget en het personeel. Hij zal in de toekomst de intern-Belgische samenwerking en coördinatie verder trachten op te volgen. Zijn hoofdbekommernis in dit advies gaat naar het te beperkte internationale aspect van het Groenboek. De begeleidende nota van de administratieve taskforce zesde staatshervorming vraagt wel kort aandacht voor de internationale en Europese aspecten, maar in het Groenboek komt dit niet altijd tot uiting of ontbreekt het helemaal. De Raad focust daarom hierop in zijn advies, en meer bepaald op de toepassing van het beginsel *in foro interno, in foro externo*. Dit betekent dat alle departementen, in het bijzonder zij die nieuwe taken krijgen toegewezen, moeten investeren in expertise en personeel voor de opvolging van de Europese en internationale aspecten van het beleid. In bepaalde gevallen is ook een versterking van de vertegenwoordiging bij de EU en internationale organisaties nodig om de besluitvorming van op de eerste rij op te volgen. Verder gaat de Raad dieper in op zijn bevoegdheidsdomeinen toerisme en internationaal ondernemen, omdat dit tot zijn specifieke adviesopdracht hoort. Met betrekking tot toerisme staat de Raad voornamelijk stil bij de bevoegdheidsverdeling in Brussel. Voor internationaal ondernemen behandelt hij de relevante instellingen die in de toekomst in toenemende mate zullen vallen onder gezamenlijk (interfederaal) beheer.

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen,

Hoogachtend,

(getekend)

Prof. Dr. Jan Wouters
Voorzitter

(getekend)

Freddy Evens
Secretaris

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

Opdracht

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) is een onafhankelijk adviesorgaan van de Vlaamse Regering. Hij adviseert de Vlaamse Regering bij de totstandkoming van haar buitenlands beleid, haar beleid inzake internationaal ondernemen, toerisme en internationale samenwerking. Hij doet dit hetzij op vraag van de Vlaamse Regering, hetzij uit eigen beweging.

Samenstelling

Leden	Plaatsvervangers
1° Voorzitter: Prof. dr. Jan Wouters (gewoon hoogleraar internationaal en Europees recht, KU Leuven)	
2° Anne Lybaert (zaakvoerder IRMAS)	
3° Hans De Belder (oud-diplomaat)	
4° Jean Bossuyt (hoofd strategie European Centre for Development Policy Management Maastricht)	
5° Kim Van der Borgh (docent internationaal handelsrecht en handelspolitiek, VUB)	
6° Johan Erauw (gewoon hoogleraar Universiteit Gent)	
7° Luc Vandenbroucke (Sr. Advisor to the CEO, Barco zaakvoerder LVDB Consult)	
8° Rudi Hoebeek (Gedelegeerd bestuurder Hoebeek NV)	
9° Patrick De Groote (hoogleraar geografie en toerisme Universiteit Hasselt)	
10° Johan De Meester (zaakvoerder Viking Reizen)	
11° Els Dirix (ABVV)	Greg Verhoeven (ABVV)
12° Renaat Hanssens (ACV)	Jessie Van Couwenberghe (ACV)
13° Geert Eggermont (UNIZO)	Veronique Willems (UNIZO)
14° N	Jan Van Doren (Voka-VEV)
15° Wiske Jult (11.11.11.)	Koen Detavernier (11.11.11.)
16° Gijs Justaert (Wereldsolidariteit)	Els Hertogen (Wereldsolidariteit)
17° Annuschka Vandewalle (fos)	Kwaku Acheampong (fos)
18° Isabel Vertriest (WWF)	Lode Delbare (Trias)
19° Eve Diels (Ho.Re.Ca Vlaanderen)	Jan Van Steen (directeur Omnia)
20° Jan Jassogne (CIB Vlaanderen)	Peggy Verzele (CIB Vlaanderen – VIVO)

Secretariaat:

Freddy Evens (secretaris)
Eva Haevers (beleidsmedewerker)
Roos Van de Cruys (beleidsmedewerker)
Jolien Mespreuve (administratief deskundige)